

Carola Ortiz: «M'estan sortint arrels als peus, m'estic enamorant de Catalunya i de la meua llengua»

L'artista fa un recull dels treballs de poetesses i escriptores catalanes com Maria Mercè Marçal o Montserrat Abelló per recuperar un llegat que, sovint, queda en segon pla | Parlem amb la música d'Ègara sobre el projecte, que presenta sota el nom en antítesi de 'Pecata Beata'

Carola Ortiz | Sílvia Poch

L'egarenca **Carola Ortiz** presenta el tercer àlbum d'estudi, *Pecata Beata* (Segell Microscopi, 2021), un llarga durada en què musica treballs de poetesses catalanes i dona una nova vida a la memòria històrica del llegat femení del territori. Les composicions d'aquestes poetesses l'han permès endinsar-se, per primera vegada, a cantar en català en un disc propi. En parlem amb ella per saber-ne més.

Com sorgeix la idea de fer poesia musicada?

Tinc la sort d'estar envoltada de dones que estimen la poesia. La meua mare, per començar, sempre m'havia dit que havia de musicalitzar poemes, però no ha estat fins ara que se m'ha despertat la necessitat. Ja feia temps que volia fer un disc sobre les dones, el seu món i les seves històries. A l'inici no sabia massa bé el que estava creant, però a poc a poc vaig anar veient que el que m'interessava especialment era el passat de les meves ancestres i les dones de la meua

cultura, i sobretot la foscor en què havien viscut i la seva estigmatització... Així que em vaig posar a buscar poemes de poetes catalanes antigues, a llegir molt i a inspirar-me de les emocions que em transmetien. Vaig descobrir que la poesia és música feta de paraules, té aquesta capacitat d'abstracció i d'evadir-te, de suggerència d'un món propi.

I l'àlbum, com esdevé una realitat?

L'inici d'aquesta idea va sorgir a una sobretaula, a casa d'una amiga poeta, qui em va recitar "Avui les fades" i "Les bruixes s'estimen", de M.M.Marçal, i "Perquè has vingut" de J.S.Papasseit. En ambdues poesies apareixen els lilàs, que en sànscrit significa 'joc sagrat', flors màgiques per mi... Al mateix instant d'escoltar-les vaig començar a imaginar-me melodies i, en arribar a casa, vaig gravar-me. En un moment ja tenia les melodies per a les dues cançons, tal com em van sortir és com han quedat enregistrades al disc, sense cap modificació posterior.

El titules 'Pecata Beata'.

El nom de *Pecata Beata* va venir al final, em va costar moltíssim trobar el títol per aquest disc, però crec que aquest oxímoron exemplifica clarament la dualitat amb la qual s'ha posicionat la dona al llarg de la història. La dona mediterrània o ha estat santa o verge o en l'altre extrem, bruixa o una criatura malèfica. O una beata o una pecata.

És el primer treball que cantes íntegrament en català. Fer-ho ara, després d'haver publicat dos àlbums, què ha implicat?

He fet el camí a la inversa, com diuen: 'roda el món i torna al born'. Sempre havia mirat cap enfora, m'encisaven les altres cultures... tot el que venia de fora, i he après moltíssim tenint la sort de viatjar tant. Però ja fa temps que sento que en comptes de sortir-me a les m'estan sortint arrels als peus. M'estic enamorant de Catalunya i de la meua llengua, de la meua cultura i de la importància del que és autòcton, i de la tradició musical que no podem deixar que mori en l'oblit. La naturalitat d'escriure en la meua llengua materna està essent revelador, a reconfortant, molt satisfactori i poderós. La importància de la memòria històrica i de reconciliar-se amb el passat d'una mateixa, del nostre llegat i les nostres ancestres que varen patir barbaritats i que necessiten ser escoltades i reconegudes!

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=a1nW5RyNNig>

Els poemes que seleccionen estan units pel fet d'estar escrits per dones, a excepció de "La rosa als llavis", "El testament d'Amèlia" i "Carmeta". Què uneix aquests tres temes amb la resta de l'àlbum?

La cançó "La rosa als llavis", de Joan Salvat-Papasseit és com una oda a la feminitat més innocent i a l'atracció natural que l'home (i també les dones) sentim cap a la bellesa femenina. A més, gira al voltant de les flors i el seu diàleg. Em va semblar un poema extremament delicat, sensual i femení i com he explicat, és l'origen de la inspiració de fer un disc de poesia catalana. Ja fa temps que volia fer una versió de la cançó popular "El testament d'Amèlia" i encaixa amb el concepte d'històries de dones del passat cantades en català. És l'única versió, sí. Per una qüestió d'identitat artística m'he decantat més cap a l'exploració de la composició, però també crec que és molt important mantenir viva la tradició de la música catalana. He al·lucinat que molta gent no conegui aquesta cançó! 'Carmeta' era el nom de jove de la meua iaia de Barcelona, a qui volia dedicar-li un espai al disc. Ella estimava moltíssim la música, i sempre deia que hagués volgut ser cantant d'òpera...

Les lletres, les poetesses i les cançons, com han estat escollides?

Volia mostrar un ventall de situacions, històries i diferents dones... tenim la noia jove, les bruixes, la "Sirena" de Mercè Rodoreda que completava la dona mitològica i malèfica... Tenim a la Víctor Català representant la realitat d'una dona intel·lectual i molt potent que no és reconeguda en la societat literària catalana pel sol fet de ser una dona. Amb Montserrat Abelló accedeixo a la desesperació de la dona exiliada. I al final, durant el confinament, em va caure a les mans un llibre de la poeta actual Anna Gual, que va ericar-me la pell i regirar-me les entranyes fins a l'úter amb "Corro per la nit", on reflecteix la por que una dona té en caminar sola de nit, jugant amb una ambigüitat sexual... brutal! Finalment, la meua amiga Rosa Pou treu el poemari *Ala, Bat! Sí, adéu* i

també em regala versos: accedeixo a la melancolia i la tristesa de la dona gelosa, desesperada i solitària present en les històries dels fados.

Els temes s'ordenen segons algun criteri o objectiu concret o responen al teu gust personal?

L'ordre al disc és purament per criteri musical. Al directe sí que hi ha una intenció de mostrar una transformació al llarg de l'espectacle... No només sóc la Carola de fora l'escenari, sinó que encarno els diferents estats de les històries i en escena entra la Beata i en surt la Pecata.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=y5dtHsCgP8Q>

Presentes melodies de diversos estils, des de músiques amb influència balcànica fins a gregues o les sefardites.

Realment no componc mai pensant en estils, deixo que la música aflori de manera natural sense pensar en res... entenc que el resultat d'aquest procés és la mescla de les influències musicals que he escoltat, tocat i estudiat a fons en aquests darrers anys. Fa quatre anys va ser un viatge a l'Índia que em va inspirar a fer *Spirala* (Balaio Records, 2018), ara, des de fa un parell d'anys he redescobert, i a fons, la conca del nostre mar Mediterrani. En part gràcies al Labyrinth, uns workshops que es fan a Creta i a Catalunya on he pogut entrar en contacte amb els millors músics àrabs, turcs i grecs del moment. L'estiu del 2019 vaig estar a Creta aprenent melodies de tot el país. Recentment he après cants kurds, també m'he comprat un bendir i un pandero quadrat i he fet *webinars* de melismes flamencs!

Com fas encaixar aquests estils amb les poesies?

Quan cerco una poesia per musicar-la, llegeixo ràpid, buscant un *click*, alguna cosa que em parli i m'inspiri. És un moment d'intimitat preciós! Moltes vegades arriba a les tantes de la nit amb aquell silenci i quietud. La majoria de melodies de *Pecata Beata* m'han vingut de cop, imagino que hi ha una forta connexió entre l'univers de la poesia i el meu inconscient musical, perquè "Sirena" va brollar com una havanera o "Corro per la Nit" amb l'agitació de la música balcànica amb un ritme frenètic. Molta gent em diu que la meua música li recorda a la música sefardita... és possible que tingui avantpassats jueus! També em diuen que els recordo a la **Maria del Mar Bonet** i en part és coherent, he crescut escoltant-la i ambdues compartim aquest amor per la música de la conca del Mare Nostrum!